

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1671

31.05.2019

Міністру культури України

НИЩУКУ Є.М.

Шановний Євгене Миколайовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Чепиноги В. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 31 травня 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

1671

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул.Грушевського,5

30 травня 2019 р. №120-1/1-4/19

Міністрів культури України
НИЩУКУ Є.М.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

**Про недопущення порушень
українського за міжнародного
законодавства щодо охорони
культурної спадщини**

Шановний Євгене Миколайовичу!

До мене як до народного депутата України звернулися представники релігійних та громадських організацій м. Полтава з питання щодо неприпустимості продажу Полтавською міською радою земельних ділянок, на яких містяться масові захоронення полтавців, розстріляних під час нацистської окупації міста в період Другої світової війни.

У зверненні йдеться, що на сесії Полтавської міської ради 25 квітня 2019 року мало розглядатися питання «Про проведення земельного аукціону в м. Полтава». Проектом передбачається проведення земельних торгів у формі аукціону з продажу права оренди земельних ділянок комунальної власності міста. Мета рішення - ефективне використання земельного фонду, створення прозорих процедур надання земельних ділянок в оренду для здійснення підприємницької діяльності та необхідність залучення додаткових коштів до міського бюджету для успішної реалізації програм соціально – економічного розвитку.

Але, завдяки активній позиції громадськості та правозахисних організацій, Полтавська міська рада на пленарному засіданні 25 квітня 2019 року не розглядала цей проект. Проте питання не знято з порядку денного, повернутися до нього міська рада планує на пленарному засіданні 26 червня цього року.

Зокрема, планується виставити на продаж земельні ділянки (так звані “артсклади”), обмежені вул. Пушкарівська та Остапа Вишні:

«2.4 Лот №4 - земельна ділянка площею 0,4354 га за адресою: вул. Остапа Вишні, 7 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0101.

2.5. Лот №5 - земельна ділянка площею 1,7244 га за адресою: вул. Остапа Вишні, 9 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0103.

2.6 Лот №6 - земельна ділянка площею 1,0970 га за адресою: вул. Остапа Вишні, 11 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0104.

2.7 Лот №7 - земельна ділянка площею 2,2785 га за адресою: вул. Остапа Вишині, 32 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0108.

2.8 Лот №8 - земельна ділянка площею 0,6881 га за адресою: вул.Пушкарівська, 28 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0107.

2.9 Лот №9 - земельна ділянка площею 0,6121 га за адресою: вул.Пушкарівська, 30 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0102.

2.10 Лот №10 - земельна ділянка площею 1,2529 га за адресою: вул.Пушкарівська, 32 у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0106.

2.11 Лот №11 - земельна ділянка площею 1,0970 га за адресою: вул. Остапа Вишині у м. Полтаві, кадастровий номер 5310136400:14:008:0000».

Заявники вкрай стурбовані такими намірами міської ради, адже, за архівними даними, саме на цих територіях під час Другої світової війни було закатовано 30 000 - 40 000 людей. Тож здійснення будь-якої підприємницької діяльності (йдеться про подальшу комерційну забудову) на місці загибелі та захоронення тисяч людей є знущенням над їхньою пам'яттю та може призвести до критичних наслідків.

Так, згідно з архівними даними СБУ, які є в розпорядженні заявників, на згаданих ділянках (лоти № 4-11) у період окупації Полтави нацистами відбулися катування, знищення мирного населення, військовополонених, масові розстріли.

Зокрема, 23 листопада 1941 р. фашисти розстріляли та скинули у протитанкові рви близько 4-5 тис. мирних жителів м.Полтава. Ці вбивства були скоєні саме на ділянці по вулиці Пушкарівській (поблизу «Червоних казарм») і продовжувалися протягом 1942-1943 років. Кількість загиблих сягає майже 15 000.

На ділянці, окресленій вул. Навроцького та Гребінки, з вересня 1941 р. по вересень 1943 р. знаходилися концентраційні табори для військовополонених «Дулаг №151» та «Дулаг №205», де знищено декілька десятків тисяч людей. Відомо також, що поховання з концентраційного табору «Дулаг №151» здійснювались у протитанкових ровах. Понад 20 000 людей вбито та захоронено на цих територіях.

Дані підтверджуються і картою аерофотозйомки часів Другої світової війни, яка накладена на нині існуючу кадастрову карту цієї місцевості. Видно, що концентраційні табори та місця масових розстрілів співпадають із земельними ділянками, які виставлено на аукціон під лотами 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Відповідно до частини другої статті 31 Закону України "Про поховання та похоронну справу" виконання будь-яких будівельних робіт у місцях поховань, на місцевості із залишками слідів давніх поховань, на територіях закритих кладовищ, а також у прилеглих до місць поховань охоронних зонах забороняється. Частиною четвертою цієї статті передбачено: «У разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування чи викрадення колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів відшкодування матеріальних збитків здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету з наступним їх відшкодуванням за рахунок винних осіб згідно із законом».

Частина перша статті 36 Закону України "Про охорону культурної спадщини" зазначає: якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї

добу повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини та орган місцевого самоврядування, на території якого проводяться земляні роботи.

Проте, як йдеться у зверненні, факти, що суперечать вимогам вказаних законодавчих актів, вже мали місце. Так, під час виконання робіт по будівництву в м.Полтава каналізаційного колектору в квітні 2017 р. **було знайдено багато людських останків**. Слідчим відділом ВП №1 Полтавського відділу поліції ГУНП в Полтавській області **відкрито кримінальне провадження** (внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань під від 03.05.2017 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 115 КК України). В листі від 24.05.2017 за №1072\115\20\01-2017 Управління превентивної діяльності Головного Управління Національної поліції в Полтавській обл. повідомляється, що за даним фактом **поінформовано Полтавську міську раду**.

Департамент культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації у відповіді на звернення ТОВ «Земресурс» про погодження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки також зазначив, що перш, ніж приймати будь-яке рішення стосовно вказаних територій, необхідно звернутися до спеціалізованої пошукової організації з метою виявлення поховань.

Заявники зазначають, що територія, про яку йдеться, за кількістю загиблих на ній має не менше значення, ніж Бабин Яр. На жаль, на сьогодні ця трагічна сторінка історії Полтави залишається недостатньо дослідженою, тож потребує ретельного вивчення. Таким чином, до проведення відповідних досліджень і здійснених на їх основі висновків кожна спроба продажу з аукціону вказаних земельних ділянок з метою підприємницької діяльності є неприпустимою та може стати цинічним злочином проти історії та пам'яті людей.

Крім того, за останній місяць з'явилася додаткова інформація, що підтверджує злочинність подібних намірів органів місцевого самоврядування м.Полтави. Зокрема, 16 травня ц.р. на сайті POLTAVSKE.TV було оприлюднено матеріал щодо знаходження на території артскладів (а саме ці території визначені для аукціону) кісток з отворами від куль. За висновками судмедексперта, кісткам понад 75 років, тобто вони залишилися з часів Другої світової війни. Кістки знаходяться просто неба, адже їх виявили люди, що проходили уздовж. Територію оглянула поліція, відкрито кримінальне провадження за статтею вбивство, яке 15 травня 2019 року внесено до ЄРДР за №1152. За повідомленням заступника начальника відділу поліції №1 Полтавського відділу поліції ГУНП в Полтавській області Олега Кропивка, «знайдено близько 50 кісток людського скелета. Цим похованням більше ніж 75 років. Ряд кісток має ушкодження, характерні для польових пострілів».

Тож питання з недопущення прийняття Полтавською міською радою рішення щодо проведення земельного аукціону з продажу права оренди зазначених земельних ділянок залишається актуальним. З цього приводу я звертався з офіційним депутатським запитом до Генеральної прокуратури України, яка перенаправила його до Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру як до органу, який здійснює державний нагляд

(контроль) за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням в експлуатацію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель, дотриманням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю, а також використанням земельних ділянок відповідно до цільового призначення.

Наразі, якою буде позиція Держгеокадастру, невідомо.

Разом з цим, необхідно дослідження існуючих архівних матеріалів, проведення археологічної розвідки даної території щодо розслідування, визначення чітких місць поховань невинно загиблих і забезпечення гідного вшанування їхньої пам'яті. До проведення відповідних досліджень і здійснених на їх основі висновків кожна спроба продажу з аукціону вказаних земельних ділянок з метою підприємницької діяльності є неприпустимою та може стати цинічним злочином проти історії та пам'яті людей. Це – місце для меморіалу та увіковічення пам'яті загиблих.

Враховуючи зазначене, відповідно до статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України», звертаюся до Вас із запитом **щодо необхідності термінового опрацювання Міністерством культури України і проведення відповідної перевірки за вказаними у запиті фактами, а також вжиття заходів із направлення відповідних матеріалів до уповноважених органів для недопущення прийняття Полтавською міською радою рішення, що порушує земельне законодавство України та міжнародні угоди щодо охорони культурної спадщини (до якої належать місця історичної спадщини – кладовища та меморіали загиблим), зокрема, відповідну Угоду між Урядом України і Урядом Сполучених Штатів Америки від 04 березня 1994 року.**

Інформацію по суті розгляду цього депутатського запиту прошу надати мені в термін, встановлений статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України», а саме – протягом 15 днів з моменту його одержання.

З повагою
Народний депутат України

Віталій ЧЕПИНОГА